

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Jiří Weigl:

**Ohlédnutí za proběhlými
parlamentními volbami**

Ivo Strejček:

Babiš poražen, a stačí to?

Aleš Valenta:

Německý rok 1968

Václav Klaus:

**Dnešní hrozbu inflace
strašlivě podceňujeme**

Ivo Strejček:

**Za zdražováním elektřiny
a plynu stojí nezodpovědná
politika**

Dopis Václava Klause

Jaroslawa Kaczyńskému

**Prohlášení IVK k útokům
paní Leyenové na Polsko**

Zdeněk Koudelka:

**Pokrytectví Bruselu
k polskému Ústavnímu
tribunálu**

Václav Klaus:

**Má smysl ještě dnes
připomínat kupónovou
privatizaci?**

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 27. 10. 2021

Ohlédnutí za proběhlými parlamentními volbami

Jiří Weigl

výkonný ředitel IVK

Ve své poslední publikaci „Volby 21 – budou o něčem“, vyjádřili autoři IVK ještě před volbami názor, že téma antibabiš nahrazuje skutečná, vážná a zájmu a budoucnosti země a jejích občanů se bezprostředně dotýkající témata, jako je fanatické zelené směřování EU a jeho dopad na nás, postavení naší země v EU, inflace, covid, zahraniční politika atd.

Realita proběhlých voleb naše očekávání ještě překonala. Téma antibabiš změnilo volby na referendum o dosavadním premiérovi, o což se společnými silami zasloužily jak obě antibabišovské koalice, tak sám

premiér a jeho nepřekonatelná mediální a PR mašinérie, které společným úsilím společlivě postavily ostatní strany mimo hru. A tak stejně jako v roce 2006 došlo k vyhrčené polarizaci volby, která přinesla poměrně nečekané výsledky.

Doplatily na ní všechny malé strany, pohybující se kolem pětiprocentního prahu pro vstup do sněmovny. A tak z parlamentní scény po třiceti letech zmizela tradiční levice reprezentovaná ČSSD a KSČM, propadly i Přísaha a Trikolóra a polarizace voličů přinesla rozpačitý výsledek i původně ambiciózní Okamurově SPD.

Andrej Babiš výsledkově zůstal celkem na svém, na mandáty v důsledku nového

EDITORIAL

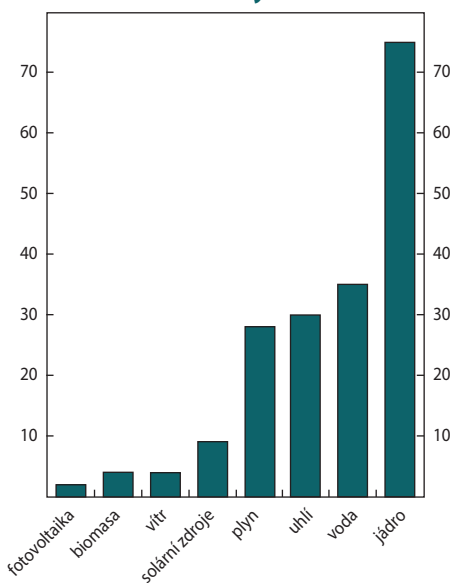
Byly volby a nějak dopadly. Jak vidí jejich výsledky a dopad na budoucnost Jiří Weigl a Ivo Strejček, to si můžete přečíst v jejich povolebních komentářích na prvních stránkách říjnového vydání. Prezident Václav Klaus na stejné téma poskytl médiím řadu rozhovorů, které všechny naleznete na institutvk.cz.

Do tisku jsme, i přes nedostatek papíru, ve spolupráci s nakladatelstvím LEDA odeslali obsáhlou knihu (560 stran, poznámkový aparát čítá 872 položek) našeho kolegy Dr. Aleše Valenty *Německý rok 1968: Předpoklady, průběh a důsledky kulturní revoluce v SRN*. Více se o ní dozvíte v rubrice *Připravujeme*. Něco o ní možná napoví fakt, že vychází v ediční řadě AGORA, která publikuje „nekonformní knihy zaměřené na politiku a společnost“.

O fenoménu inflace, který je dnes některými politickými subjekty nesprávně pojmenováván jako „zdražování“, píše ve svém textu Václav Klaus, autor, pro kterého je inflace celoživotním odborným tématem. „*Mluví o zvyšování cenové hladiny, nikoli o zdražování, nikoli o pohybu jednotlivých cen vzhůru (a jiných dolů). Dnes vzniklá a rychle se rozvíjející inflace je důsledkem a projevem hluboké ekonomické nerovnováhy v naší zemi (ale i na řadě míst západního světa), která se sice připravovala už*

ŘÍJNOVÝ GRAF IVK

**Energetická návratnost různých
energetických zdrojů za jejich
životní cyklus**

Pozn.: Poměr získané energie k investované energii do energetického zdroje během jeho celého životního cyklu

Zdroj: Weissbach, D. et al. (2013). Energy intensities, EROIs, and energy payback times of electricity generating power plants

(Pokračování ze strany 1)

dlouho – minimálně od krize let 2008-2009 – ale jejíž hloubku výrazně zvětšil covidový ekonomický ořes.“

Ivo Strejček ve svém textu reaguje na současný rozvrat energetického trhu. „Raketový růst cen elektřiny a plynu je umělý. Nemuselo k němu vůbec dojít,“ píše. Za viníka označuje nezodpovědnou zelenou politiku.

V říjnu jsme také podpořili Polsko proti zesílenému tlaku Evropské komise a některých západních zemí. Václav Klaus zaslal předsedovi strany Právo a Spravedlnost Jaroslawu Kaczyńskému dopis, který přetiskujeme v plném znění. Na útok komisařky Leyenové na Polsko v Evropském parlamentu jsme reagovali společným prohlášením IVK, které také, společně s komentářem Zdeňka Koudelky, naleznete v „polské tematické sekci“ říjnového Newsletteru.

V samém závěru si pak přečtěte text Václava Klause publikovaný u příležitosti výročí kuponové privatizace.

Filip Šebesta

volebního systému dokonce zvítězil, ale je to vítězství Pyrrhovo, neboť všichni jeho potenciální partneři, kromě oslabené SPD, byli zpolarizováním voleb zničeni. Proti Babišovi působila řada dalších faktorů – nejenom skandály a trestní stíhání, ale i covidová krize, rozvrácené veřejné finance, drahota i po osmi letech na špičce politiky pochopitelná okoukanost a únava veřejnosti. Přesto zůstává v současném období silným hráčem, i když nejasnost jeho osobních plánů a totální závislost hnutí ANO na jeho osobě činí budoucnost poněkud nejistou a nepřehlednou.

Vítězná koalice SPOLU těžila z větší politické zakotvenosti a zkušenosti tradičních stran ODS, KDU-ČSL a TOP09, které ji tvoří, jisté nevýraznosti a obecné přijatelnosti necharismatického předsedy Fialy a pozice černého vzadu, který nebyl favoritem voleb a ušel silnějším atakům.

To výsledky druhé koalice Piráti-STAN přinesly možná největší překvapení těchto voleb. Nejen tím, že ještě před pár měsíci horký favorit voleb skončil až třetí s téměř polovičním počtem hlasů než SPOLU, ale především totálním propadem Pirá-

tů, kteří získali s odřenými ušima pouze čtyři mandáty a byli totálně převálcováni bezprogramovým hnutím STAN, jehož voliči pirátské kandidáty masově vykroužkovali.

Téma „Babiš“ potlačilo všechna ostatní témata a v důsledku toho z parlamentu zcela zmizela tradiční politická levice.

Debakl Pirátů si zasluhuje pozornost, protože byli dlouho dopředu pasováni na možné vítěze a prezentováni jako představitelé oněch správných moderních politických trendů, které dominují na dnešním Západě. Ukázalo se však, že českého voliče neoslovili, a nebylo to pouze výsledkem ostré antikampaně premiéra Babiše, který je mylně považoval za hlavní soupeře, nebo špatné volby koaličního partnera.

Minulé pirátské politické úspěchy pramenily z toho, že se prezentovali jako strana mladých trochu anarchistických propagátorů a obhájců individuální svobody, a to nejen na internetu. Působili jako jacísi levicovní blíženci libertariánských Svobodných, jako bojovníci za sdílení věcí, svobody stahování a projevu na internetu, zastánci skvoterů atd. Po svém vstupu do parlamentu však totálně svou politiku změnili. V důsledku dávné diskreditace strany Zelených u nás to byli Piráti, kdo se stal na naší politické scéně hlavním reprezentantem dnešní progresivistické ideologie, která na svobodu člověka pohlíží jako na hrozbu a nebezpečí pro klima a planetu, pro kterou svoboda slova je synonymum pro dezinformaci, která záka-zy, omezováním a nucenou převýchovou chce uskutečnit novou levíčáckou utopii. Rozchod s původním obsahem pirátské politiky byl totální, zůstaly z ní pouze dredy předsedy Bartoše, které však odpuzovaly sympatizanty staré levice. Piráti ztratili významnou část svých původních voličů a nezískali nové. Pro Českou republiku je to dobře a radost má nepochybně i předseda SPOLU Fiala, neboť spolupráce s oslabenými Piráty mu nebude komplikovat život uvnitř vlastní strany.

Rozložení sil po volbách je tak celkem jasné – koalice dvou koalic má na české poměry nebývalou většinu, hnutí ANO je smířeno s odchodem do opozice, nejasnosti působí

pouze zdravotní stav prezidenta republiky, ale lze očekávat, že vláda s důvěrou bude moci vzniknout poměrně rychle. Předvídatelná je i její budoucnost – tmelem je všeobecná proruselkost vedení všech stran nové koalice a vazby na německou politiku. Omílání „havlovských“ tradic zahraniční politiky avizuje bezvýhradnou poslušnost mocných spojenců. Jinak však koalici pěti stran bez silného vedení čeká tak jako v případech předchozích podobných vlád postupná eroze v důsledku rozdílných parciálních zájmů, různých skandálů, které nepochybně přijdou, osobních animozit a programové nesourodosti. To je v české politice dávnoběžné a normální.

Extrémní polarizace těchto voleb však přinesla i jiné výsledky, s nimiž se česká politika bude ještě dlouho potýkat. Téma „Babiš“ potlačilo všechna ostatní témata a v důsledku toho z parlamentu zcela zmizela tradiční politická levice, nepočítáme-li ony čtyři nešťastné zbytky Pirátů. Hnutí ANO, které levice „vyluxovalo“, ji pouze takticky stínuje, neboť fakticky žádné ideové zakotvení nemá, a jeho budoucnost je z mnoha důvodů nejasná. V důsledku toho všeho propadlo více než milión voličských hlasů, rekordní počet v historii našich voleb, což znamená, že složení parlamentu ve významné míře nereprezentuje rozložení politických preferencí ve společnosti.

To vše v situaci, kdy reálné problémy a výzvy si za malou chvíli českou politiku nemilosrdně najdou a žádný Babiš, komunismus nebo Rusko v tom nové vládě jako obětní beránci nepomohou. Umělá eskalace cen energií, zelený úděl likvidující český průmysl, zrychlující inflace – to všechno signalizuje velmi složité období, v němž bude nesmírně obtížné, ne-li nemožné stabilizovat veřejné finance či dokonce vyrovnávat rozpočty a udržovat při tom sociální smír.

Evropská politika, a ta německá zvláště, nabraly směr, který jde zcela proti českým zájmům a je v naprostém rozporu s představami české veřejnosti o prosperitě a dobré budoucnosti. Ostentativní oddanost nové vládní koalice Bruselu a německému vedení těžko umožní této vládě zmíněným hrozbám rozhodně a účinně čelit.

Přes nečekané jasné výsledky voleb nás v důsledku toho všeho čeká velmi nejistá sezóna.

15. října 2021

Babiš poražen, a stačí to?

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Letošní volby nebyly o vážných tématech. Předvolební boj byl veden bez zřetelné

ambice soutěžit o hlasy voličů nabídkou představ o tom, jak by měla vypadat budoucnost naší země. Jedinou – ovšem zásadní, emotivní a neobyčejně vyhocenou – třetí volební plochou byl spor „babiš – antibabiš“.

Netřeba se Andreje Babiše a jeho „maláčovsky“ rozcházivě vlády zastávat. Je dob-

ře, že Maláčové sociální demokracie zmizela z povrchu politického světa už proto, že míra rozvratu veřejných financí, na niž se socialisté v minulých letech významně podíleli, je zdrcující. Jakkoli bylo téma „vyhnání Babiše“ tématem zástupným a únikovým, výsledky voleb svědčí o tom, že většině voličů to stačilo. Povrchnost veřejného

mínění umožnila stranám a koalicím vyhnout se tématům skutečně zásadním. Tématům, která v blízké i vzdálenější budoucnosti budou určovat kvalitu života českých občanů, hospodářský výkon země a sociální stabilitu i roli České republiky ve světě. Nabízí se tak jednoduchá otázka: když se lidé báli formulovat své názory k zásadním tématům současnosti v kampani, proč by rázem měli mít odvahu řešit tato témata po volbách?

Jakkoli bylo téma „vyhnání Babiše“ tématem zástupným a únikovým, výsledky voleb svědčí o tom, že většině voličů to stačilo.

Je po volbách a Andrej Babiš byl poražen. Sjednocující cíl – společně sdílená nenávisť k Babišovi (ve které jakýmsi zázrakem nezbyvalo moc prostoru na obdobnou nenávisť k hrůznému vládnímu řádění socialistů v čele s Hamáčkem a Maláčovou) – zmizel. Tvzení koaličních lídrů, že vzájemné názorové rozdíly jsou ochotni dlouhodobě vylazovat a překonávat, však příliš důvěry nevzbuzují. Přesto bude koalice zřejmě držet pohromadě zuby nehty především proto, aby se vyhnula blamázi v očích voličů. Než ztrátu tváře před veřejností, budou koalice rozměňovat už tak zředěný program a postupně ustupovat ze svých názorových pozic. Romantika koaliční spolupráce byla vyčerpána euforií povolební noci, teď

přijde všední politická próza. Programová odlišnost jednotlivých subjektů účelově spojených do koalic ovšem musí dříve či později vyhrnout.

A přesto existují témata, ve kterých si budou členové vládní koalice zřejmě bez větších problémů rozumět. Například v otázce zahraniční politiky České republiky. S jistotou se dá říci, že směřování budoucího Fialova kabinetu bude v historii samostatné ČR nejvýrazněji probruselské, proněmecké a posílí „čaputizaci“ V4 (údajný nominant TOP 09 na pozici ministra zahraničních věcí Ondřej Kolář to nazývá „demokratizací V4“), což dále oslabí pozice Maďarska a Polska (to i skrze spor o elektrárnu Turów, který některé subjekty budoucí vlády průběžně vyhrocují). Obratu k lepšímu se zřejmě nedočkáme ani ve vztazích naší země s Ruskem a Čínou. Už proto, že to byly právě politické subjekty budoucí české koaliční vlády, které k eskalaci napětí ve „východních“ vztazích významně přispěly. Oč úporněji bude vládní koalice pokračovat v destrukci vztahů směrem k Rusku a Číně (se všemi neblahými hospodářskými důsledky), o to více bude hledat vzor v dnešních progresivismem rozložených západních společnostech. Je ale taková zahraniční politika v zájmu občanů České republiky?

Volby fakticky potvrdily trend, ve kterém z české vládní politiky mizí realistické politické postoje k současné podobě evropské

ho integračního procesu. České národní zájmy obětovala na bruselský oltář Babišova vláda – Babišova „euroskepse“ posledních týdnů byla neautentická a proto nedůvěryhodná. Budoucí český kabinet bude tímto směrem pokračovat, neboť probruselský étos bude mít zafixován v samotných základech své existence. Aniž by si to tak část voličů uvědomovala, svými „antibabišovskými“ hlasy otevřela – a třeba i nechtěně – dveře k nekomplikované akceptaci unijního zeleného extrémismu, bruselského progresivismu a nárokům k přijetí evropské měny.

Volby fakticky potvrdily trend, ve kterém z české vládní politiky mizí realistické politické postoje k současné podobě evropského integračního procesu.

Českou republiku, stejně jako okolní země, čekají nelehká léta. Výsledky podzimních voleb, přestože odstranění Babiše bylo provázeno frenetickým nadšením „koalicioníků“, příliš optimismu v budoucnost normálnímu občanu nenabízejí. Jejich vítězové nám o svých budoucích plánech totiž před volbami mnoho neřekli a to, o čem po volbách začínají mluvit, moc nadějně zatím není.

Publikováno na serveru Echo24.cz dne 13. října 2021

PŘIPRAVUJEME

Německý rok 1968: Předpoklady, průběh a důsledky kulturní revoluce v SRN

Aleš Valenta
historik a publicista

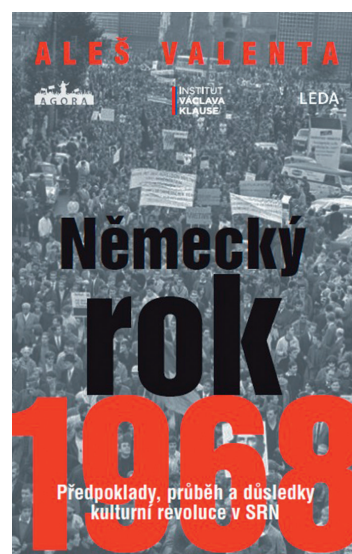
Zatímco konzervativci interpretují rok 1968 na Západě jako první krok na cestě, která přivedla Západ na práh „měkké“ varianty totalitarismu, názor dnešních západních elit i mnoha společenskovedních intelektuálů v bývalé „východní“ Evropě je právě opačný. Podle jejich soudu rozbili studentští rebelové autoritativní struktury poválečné společnosti ve prospěch vyššího stupně demokracie a osvobodivé plurality. Tyto dva postoje jsou zcela protichůdné, jelikož první z nich klade na první místo svobodu, zatímco druhý upřednostňuje rovnost, resp. permanentní levicovou radikalizaci „liberalismu“.

Studie *Německý rok 1968. Předpoklady, průběh a důsledky kulturní revoluce v SRN* se zevrubně zabývá tímto tématem, které je

v českém prostředí – ostatně jako i pojem samotný – stále velmi málo známé a chápáné. Přitom se jedná o fenomén, který je základní příčinou nynější fatální degenerace západního liberalismu a těžké krize západní Evropy a Spojených států.

Úvodem autor věnuje značnou pozornost specifické mentalitě Němců, která hluboce poznamenala dějiny Německa ve 20. století, a to včetně roku 1968. Výklad geneze (neo)marxistické studentské a intelektuální vzpoury osmašedesátého roku rovněž nemůže pominout otázku moderny a vliv tzv. Frankfurtské školy.

Vlastní průběh událostí v roce 1968 v západním Německu je sledován po linii chronologické i problémové, přičemž jeden z věcných oddílů se podrobněji zabývá osobností a myšlením nejznámějšího studentského revolucionáře Rudi Dutschkeho. K závažným důsledkům hnutí roku 1968, jež se všechny v hlavních rysech zformovaly již v sedmdesátých letech, patří vznik a vzestup strany Zelených.

Datum vydání: 11/2021
Vazba: pevná
Stran: 560
Formát: 145 x 225
ISBN: 978-80-7335-754-2
www.leda.cz

Dnešní hrozbu inflace strašlivě podceňujeme

Václav Klaus

Aby nebylo mýlky, inflace – zvyšování cenové hladiny, nikoli jen jednotlivých cen – znamená znehodnocování peněz (a peněžních úspor). Opakuji, mluvím o zvyšování cenové hladiny, nikoli o zdražování, nikoli o pohybu jednotlivých cen vzhůru (a jiných dolů). Dnes vzniklá a rychle se rozvíjející inflace je důsledkem a projevem hluboké ekonomické nerovnováhy v naší zemi (ale i na řadě míst západního světa), která se sice připravovala už dlouho – minimálně od krize let 2008–2009 – ale jejíž hloubku výrazně zvětšil covidový ekonomický otřes, který způsobila nejen sama nemoc covid-19, ale hlavně kovidismus, tedy křečovitá a daleko přestřelená reakce vlád západního světa na tuto zvláštní epidemii.

Mluvím o zvyšování cenové hladiny, nikoli o zdražování, nikoli o pohybu jednotlivých cen vzhůru (a jiných dolů). Dnes vzniklá a rychle se rozvíjející inflace je důsledkem a projevem hluboké ekonomické nerovnováhy v naší zemi.

Ekonomická nerovnováha (inflačního typu, převahy agregátní poptávky nad nabídkou) tu je a bude. Nejde o přechodný jev, který – do jara – lepší, chytřejší a opatrnější politika centrální banky a vlády odstraní, vrátí nás k rovnováze a inflaci potlačí. Výsledky fiskální politiky naší vlády a měnové politiky naší centrální banky do jara lepší nebudou, protože tyto politiky nejsou snadno změnitelné, nejsou učebnicovou proměnlivou veličinou, nejsou „variable“ (proměnná). Jsou zafixovaným společenským fenoménem, prosazovaným u nás mnoha zájmy, nejsou počítačovou hrou. I kdyby však byly rychle změnitelné, jako že nejsou, dnešní nerovnováha snadno zmizet nemůže. Naši spoluobčané by měli pochopit, že nejde o zdražování, o izolované pohyby jednotlivých cen, ale o fenomén inflace, vážné ekonomické poruchy.

Chápe se to špatně. Za posledních 100 let existence našeho moderního státu jsme žádnou velkou inflaci – na rozdíl od Německa po 1. světové válce, Maďarska po 2. světové válce či některých postkomunistických zemí (jako Polska či Bulharska v období pádu komunismu) – neměli. Rašínovská mentalita u nás přetrvávala do jisté míry i v éře komunismu. Měli jsme nejmenší

ekonomickou nerovnováhu ze všech srovnatelných komunistických zemí.

Nejde o přechodný jev, který – do jara – lepší, chytřejší a opatrnější politika centrální banky a vlády odstraní, vrátí nás k rovnováze a inflaci potlačí.

Jednorázový, vědomě zorganizovaný transformační cenový skok v roce 1991, který mnohé postrašil, byl něco úplně jiného než inflace. Málo chápeme vnitřní dynamiku inflace a vznikajících cenových spirál – ceny tlačící na další ceny, ceny na mzdy a ty na ceny, ceny na měnový kurz a znovu ceny. Vymknout se těmto spirálám je velmi netriviálním úkolem.

Vědí to naši ministři financí a centrální bankéři? Nejsem si jist. Kdyby to věděli, nemohli by dopustit dnešní obří rozpočtové deficity a dnešní rozsah tisku peněz. Je evidentní, že to nevěděli (a neví) a že jsou pomýleni dnešními „novými měnovými teoriemi“, které v Americe prosadila v progresivistickou revoluci strašlivě oslabené ekonomické vědě tamní levice.

Inflace je hrozivý náklad (a důsledek) nerovnováhy agregátní poptávky a nabídky a zároveň je jedinou cestou, jak tuto nerovnováhu odstranit.

Zrekapitulujme si to. Inflace je hrozivý náklad (a důsledek) nerovnováhy agregátní poptávky a nabídky a zároveň je jedinou cestou, jak tuto nerovnováhu odstranit. Nechat inflaci proběhnout je vždy lepší, než ji uměle potlačit, o tom nás komunismus poučil. Ale odstranění nerovnováhy touto cestou je možné jen při racionálním společenském uspořádání, jen při politické souhře, jen při opuštění „nárokové“ ekonomiky, jen při návratu k ekonomické racionalitě (a rozpočtové omezenosti a opuštění akomodativní měnové politiky) a při zbavení se nároků k zelené měnové politice (známý Green Deal).

Toto docílit bude samozřejmě nesmírně obtížné. Covidem a kovidismem došlo k rozpadu veřejných financí a k opuštění rozpočtového omezení (budget constraint), jehož existence je předpokladem ekonomické racionality. Ještě nikdy nebylo rozpočtové omezení tak měkké jako dosud. Ani za komunismu (mluvím o makroekonomické rovině). Dnes došlo k vytvoření bezprecedentního rozpočtového deficitu, k šílenému vyhadzování peněz z veřejných rozpočtů, k v historii neznámému růstu mezd a platů při obrovském pádu produk-

tu (a HDP). Nechci to zatížit spoustou čísel, ta sama o sobě stejně nic neříkají.

Ještě nikdy nebylo rozpočtové omezení tak měkké jako dosud.

Zatím to všem ještě nedochází, ale lidé růst cen začínají vnímat. Není to vidět i proto, že špatně měříme cenový index – řadu cen už dlouho vědomě vynecháváme (aby se snadněji „cílovala“ inflace). Hlavně však došlo v poslední době k velkým strukturálním posunům ve spotřebě, což cenový index – sebelépe konstruovaný statistiky (a to jim nevytýkám) – není schopen vyjádřit. Inflaci to zatím a úspěšně skrývá a dává to špatný signál. Rozvíjející se inflaci i proto strašlivě podceňujeme.

Covidem a kovidismem došlo k rozpadu veřejných financí a k opuštění rozpočtového omezení (budget constraint), jehož existence je předpokladem ekonomické racionality.

Už jsem vyjádřil svou pochybnost nad naší krátkodobou schopností inflaci potlačit. Horší jsou však faktory dlouhodobé, faktory systémové, kterými jsou vítězství utopického uvažování rovnostářů, pokrokářů, globalistů a environmentalistů nad zdravým selským rozumem a nad elementární ekonomickou racionalitou. Zdravý selský rozum a ekonomická racionalita na politické scéně nemají zastání, nemají své aktivisty ani lobbisty, téma inflace v rámci volební kampaně nikoli náhodou nikdo nevypointovává. Nerovnováha se bude proto dále prohlubovat a inflace bude bohužel narůstat. Je zbytečné, aby si proto nadávali guvernér ČNB a ministryně financí.

Zdravý selský rozum a ekonomická racionalita na politické scéně nemají zastání, nemají své aktivisty ani lobbisty, téma inflace v rámci volební kampaně nikoli náhodou nikdo nevypointovává.

Jsme schopni se z existujícího bludného kruhu vymanit? Moc naděje tomu nedávám. Inflace se – jako důchodce, jako příjemce pouze fixního příjmu – i já osobně bojím. A se mnou jistě další příjemci fixních příjmů a majitelé úspor. Najdeme nového Rašína? Má šanci získat politický mandát? V těchto volbách určitě ne. Tam zůstanou jen politické hrátky. Inflaci nepodceňujeme.

Publikováno v deníku MF Dnes, 6. října 2021

Za zdražováním elektřiny a plynu stojí nezodpovědná politika

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Ceny energií nikdy nerostly tak rychle. Velkoobchodní cena elektřiny vzrostla meziročně téměř o 150%. Velkoobchodní cena plynu za stejné období o 100%. Hruzná čísla! Domácnosti toto prudké zdražení elektřiny a plynu zatím nijak dramaticky necítí, přestože obchodníci s energiemi naznačují, že už na konci letošního podzimu a v předvánočním období předpokládají nárůst cen pro koncové zákazníky v relacích mezi 10–20%. Je také jisté, že zvyšování cen bude v příštím roce pokračovat. Spotřebitel tak zdražení pocítí velmi rychle nejenom na svých účtech při platbách elektřiny a zemního plynu, zdražení těchto komodit prosákne do cen ve všech oborech a službách, které k výrobě a nabídce využívají energie. Tedy do všech.

Zdražení elektřiny a plynu již není hrozbou, které se lze vyhnout. Je realitou, jejíž příčiny mají své kořeny v nezodpovědném a zvráceném ekopolitickém uvažování a rozhodování.

Muselo však k takovému vývoji nutně dojít? Zdražení elektřiny a plynu již není hrozbou, které se lze vyhnout. Je realitou, jejíž příčiny mají své kořeny v nezodpovědném a zvráceném ekopolitickém uvažování a rozhodování. Strmé a vskutku alarmující nárůsty cen elektřiny a plynu jsou nárůsty umělými, k nimž nemuselo zřejmě dojít, kdyby dnešní politika v Evropské unii (a USA) zcela nepodlehla „zápasu o klima“ a prosazování ekonomicky i sociálně neúnosné chiméry o jakési „klimaticky neutrální společnosti“.

Ze zřetele politiků zmizel osud obyčejného člověka. Jeho životní úroveň a svoboda. V centru zájmu dnešních politiků, bruselských byrokratů, ekologických aktivistů a nevládních environmentálních organizací už není člověk, ale „planeta“. Člověk je v jejich očích ten, kdo „planetě“ soustavně škodí, kterého je třeba za jeho „antiplanetární“ počínání trestat, jeho jednání, snažení a svobodné rozhodování „ve prospěch planety“ regulovat a omezovat. Člověk, jeho budoucnost a blahobyt jsou v „souborji o klima“ obětováni a cynicky hozeni přes palubu.

K tomu, aby se Evropská unie stala klimaticky neutrální částí kontinentu, vyhlásila v Bruselu Evropská komise fanatický plán s názvem Evropský zelený úděl. Je to široký soubor ekoextremistické legislativy, která nařizuje dosažení klimatické neutrality nejpozději do roku 2050. Aby byl tento plánovaný cíl splněn, musí se drasticky omezovat množství emisí údajně způsobujících oteplování planety a změny klimatu. Jedním z nástrojů vynalezeným k omezení skleníkových plynů jsou tzv. emisní povolenky.

Ze zřetele politiků zmizel osud obyčejného člověka. Jeho životní úroveň a svoboda.

Emitentem emisních povolenek je EU a povinně si je musejí koupit ty výrobci, jejichž emise „ohrožují planetu“. EU každoročně záměrně snižuje počet vydaných emisních povolenek s cílem dosáhnout politicky vytyčených klimatických cílů. Méně povolenek znamená jejich vyšší cenu. Vyšší cena za emisní povolenku se propisuje do koncové ceny elektrické energie. Zatímco jedna povolenka umožňující uvolnit jednu tunu CO₂ stála v roce 2020 25 eur, na začátku roku 2021 30 eur, na konci léta 2021 již 60 eur a do konce roku její cena má podle některých analytiků šplhat až k hranici 100 eur. Za posledního půl roku se cena za jednu emisní povolenku zvýšila o 80%, za posledních pět let o neuvěřitelných více než 900%.

Emisní povolenka je umělý politický nástroj, který nemá s trhem a ekonomikou nic společného. Byl stvořen k dosahování cílů politické doktríny „boje s globálním oteplováním“. Za prudce rostoucími cenami emisních povolenek hledejme rychlé omezování těžby uhlí a opouštění výroby elektrické energie v uhelných elektrárnách. Nepochopitelně se ustupuje od jaderné energetiky, aniž bychom měli představu, zda vůbec, čím a jakými technologiemi tyto výpadky výroby elektrické energie nahradíme. Politika se tváří, jako by ji nezajímalo, zdali jsou „klimatické“ cíle vůbec dosažitelné a zda cena za takovou revoluci ve společnostech, jejichž vývoj a prosperita se bez elektrické energie prostě neobejdou, stojí za to.

Zelené regulace, potlačování trhu, ekodotace pokrývající ceny, ústup od uhlí a jaderné energetiky jsou výhradně politická rozhodnutí, jejichž důsledky se zrcadlí v koncové ceně elektrické energie. Její dramatické zvýšení zaplatí spotřebitel. Ať už si rozsvítí žárovku, koupí pecen chleba, zapne

pračku, zajde si do kadeřnictví nebo otočí ovladačem topení ve svém bytě.

Podobně, jako nemuselo dojít k razantnímu nárůstu ceny elektřiny jenom proto, kdyby politikové a bruselská vrchnost nepropadli ekologickému blouznění, nemuselo dojít ani k masivnímu růstu ceny plynu. Jednak proto, že ústup od výroby elektřiny z uhlí a jádra nemůže být nahrazen ničím jiným, než výrobou elektřiny spalováním plynu – což samo o sobě činí z plynu komoditu vzácnější a tedy dražší, jednak vinu hledejme i v nesmyslném stupňování protiruských nálad v EU (kde Polsko a Česko jsou lídry tohoto snažení). Dobrali jsme se tak do stavu, ve kterém Evropská komise úmyslně blokuje dodávky ruského plynu dokončeným plynovodem Nord Stream 2 s vysvětlením, že tento plyn považuje za nástroj expanze ruského politického vlivu do EU. Hlavní dodavatel Gazprom reagoval na antiruský evropský sentiment a část svých dodávek přeměroval do Asie. Ta se hospodářsky zotavuje z covidových opatření a ruský plyn vítá. Unijní politická blokáce plynovodu Nord Stream 2 v kombinaci s poloprázdnými zásobníky plynu na území členských států EU tak pomohla vytvořit atmosféru, která tlačí ceny plynu rychle vzhůru. Cenu za politickou hloupost opět zaplatí koncoví zákazníci.

Emisní povolenka je umělý politický nástroj, který nemá s trhem a ekonomikou nic společného. Byl stvořen k dosahování cílů politické doktríny „boje s globálním oteplováním“.

Raketový růst cen elektřiny a plynu je umělý. Nemuselo k němu vůbec dojít. Je výsledkem fanatického bruselského ekologismu, zelených regulací, nesmyslného a unáhleného opouštění klasických zdrojů energie i zběsilého prosazování „zeleného skóringu“. Prudké zvyšování cen energií, za kterým je málo ekonomické logiky, zato hodně nezodpovědného politického rozhodování, se promítne do růstu inflace, což poškodí běžného normálního střadatele. Výsledkem nemůže být nic jiného než vytváření nebezpečného prostředí sociálních konfliktů.

Positivní změny trendů nelze očekávat, pokud si občané neuvědomí, že jejich blahobyty i bezpečí jsou cynicky a bezohledně obětovány nerealistickým sociálně-inženýrským ekologickým pokusům a nevynutí si vážné politické změny. A uvědomit by si to měli co nejrychleji. Teď už nejde o drobné!

Publikováno na serveru Echo24.cz,
23. září 2021

Dopis Václava Klause Jarosławu Kaczyńskému

V Praze dne 18. října 2021

Vážený pane předsedo,

dovoluji si Vás s odstupem několika let oslovit a vyjádřit Vám svůj obdiv nad tím, jak se Vám daří prosazovat v Polsku racionální politické postoje, které v dnešní Evropě už nejsou v módě. Chci Vás ujistit, že mé osobní přátelství k Vám nadále trvá a že stejně tak přetrvává můj zcela mimořádný vztah k Vašemu panu bratrovi Lechovi, kterého jsem měl velmi rád.

V česko-polských vztazích se nahromadila řada dílčích problémů, které je třeba řešit zejména teď, kdy se po nedávných parlamentních volbách v České republice utváří nová politická konstelace. Ta bude, jak ji

vnímám, více orientována na Brusel než na naši spolupráci a než na vytváření podmínek pro dlouhodobé pozitivní spojení obou našich národů.

Musím začít nešťastnou kauzou dolu Turów. Chci se i prostřednictvím tohoto dopisu distancovat od kroků české reprezentace, které vedly k posunutí tohoto sporu na úroveň orgánů Evropské unie. Oslabuje to suverenitu obou našich zemí, narušuje to vztahy mezi našimi národy. Je to sousedský spor, který si jistě umíme vyřešit sami, budeme-li chtít.

Chci Vás ujistit, že se v rámci svých možností pokusím přispět k tomu, aby byl spor řešen věcně a aby byl urovnán bilaterálně. Tato kauza nesmí napáchat škody

na přátelství mezi Čechy a Poláky a na budoucí efektivní spolupráci v rámci Visegrádské čtyřky.

Stejně tak Vás chci ubezpečit, že stojím zcela na Vaší straně v probíhajícím sporu s bruselskými institucemi o suverenitě rozhodování Vaší země v dílčích otázkách justice a legislativy.

Budu velmi rád, když ve všech těchto věcech zůstaneme v co nejužším vzájemném kontaktu.

Dovolte mi, abych Vám popřál co nejvíce zdraví a elánu, ale i politické síly, kterou jste vždy uměl uplatňovat.

S úctou Váš

Václav Klaus

Prohlášení IVK k útokům paní Leyenové na Polsko ze dne 19. října 2021

Když dochází v Evropě, resp. v Evropské unii, ke zjevnému ohrožení demokracie, je třeba, aby evropští demokraté hlasitě protestovali. Dnes nejde o maličkost. Paní Leyenová v Evropském parlamentu prohlásila – citováno médií, u nás např. okamžitě Českou televizi – že „rozhodnutí polského ústavního soudu ohrožuje základy Evropské unie. Evropská komise musí chránit občany unie a bude proto jednat“. To je bezprecedentní výrok.

Polský ústavní soud si před časem položil otázku, kterou si kladou již řadu desetiletí všichni skuteční demokraté – má evropský integrační proces vyústit ve vytvoření nadnárodní entity, která je nadřazena jednotlivým členským státům, nebo mají mít i nadále tyto státy svou svrchovanost a jenom její část eventuálně předávat do Bruselu? O tom je od 50. let celý problém evropské integrace. Každý to ví nebo by vědět měl. A nikdo před touto otázkou nesmí zavírat oči. Ani paní Leyenová.

Polský ústavní soud po měsících vážných jednání mimo jiné řekl, že část smluvního základu Evropské unie „není kompatibilní s ústavou Polské republiky“ a vyslovil ná-

zor, že polská ústava má před evropskými smlouvami přednost. To se někomu v Bruselu líbit nemusí, ale je to názor legitimního ústavního orgánu členského státu EU (něco podobného před časem udělal německý ústavní soud v Karlsruhe). Názor tohoto

Jsme přesvědčeni, že ochranu komisařky Leyenové určitě nepotřebují ani občané Polské republiky. Mnohokrát v dějinách prokázali, že jim o svrchovanost své země nesmírně jde.

orgánu nemá právo nikdo, ani úřednice Evropské komise, kterou paní Leyenová je, nerespektovat. Určitě si nesmí dovolit říci, že jsou tím „ohroženy základy Evropské unie“. Rozhodnutím polského ústavního soudu však byly zpochybněny jednostranné názory a postoje, které už léta prosazují evropští úředníci, evropští aktivisté a část evropských politiků.

Paní Leyenová suverénně prohlašuje, že „Evropská komise musí chránit občany unie

a bude proto jednat“. I my jsme občany jednoho z členských států EU, ale rozhodnutím polského ústavního soudu se ohrožení necítíme. Nikdo nás před ním chránit nemusí. My, naopak, cítíme potřebu „chránit se“ před likvidací svrchovanosti států EU. Jsme přesvědčeni, že ochranu komisařky Leyenové určitě nepotřebují ani občané Polské republiky. Mnohokrát v dějinách prokázali, že jim o svrchovanost své země nesmírně jde.

Mimořádnou necitlivostí je to, že se paní Leyenová ve svém projevu odvolává na polskou Solidaritu před čtyřiceti lety. Ta odmítala, aby Polsko zůstávalo v područí Sovětského svazu. Polsko se tohoto postavení zbavilo nikoli proto, aby – pod zdánlivě demokratickými hesly – ztrácelo svou svrchovanost znovu. Toho si byl polský ústavní soud vědom a právě o tom bylo jeho rozhodnutí. Je povinností nás, Čechů, abychom Poláky v této věci ve vlastním zájmu podpořili.

Krátce před tímto výpadem paní Leyenové s podobnými argumenty na podporu polských postojů odeslal Václav Klaus dopis Jarosławu Kaczyńskému.

Václav Klaus

Pokrytectví Bruselu k polskému Ústavnímu tribunálu

Zdeněk Koudelka

Polský Ústavní tribunál 7. 10. 2021 rozhodl, že pokud si orgány Evropské unie přisvojí

nové pravomoci, které na ně nepřenal polský stát mezinárodní smlouvou, a pokud se bruselské směrnice a nařízení povyšují nad polskou ústavou, jsou v rozporu s Ústavou Polska, neboť ta musí být na polském území jeho nejvyšším a přímo závazným právním aktem.

Jde o podstatu státu. Je-li stát skutečným svrchovaným státem, nemůže svou ústavu

podrobit cizí moci. Polský Ústavní tribunál nemohl dát jinou odpověď na otázku, co je víc, zda evropské směrnice nebo polská ústava. Svrchovanost na jednom území může být jen jedna. Buď je Polsko svrchovaným státem i po jeho vstupu do Evropské unie a pak musí mít prim jeho ústava, nebo je jen poddaným územím, kde mají prim evropské směrnice a nařízení a pojem

polská státnost je bez skutečného mocenského obsahu.

Polsko má zkušenost s kongresovým Polským královstvím, kdy po vídeňském kongresu 1815 to bylo království bez skutečné moci podřízené Rusku, jehož car byl polským králem. Polsko, které dříve ztratilo státnost německou či ruskou okupací, si ji chrání.

Je-li stát skutečným svrchovaným státem, nemůže svou ústavu podrobit cizí moci.

Proti Polsku se ozval eurokomisař pro spravedlnost Belgičan Didier Reynders. Po rozhodnutí soudu řekl, že unijní exekutiva využije všech prostředků, aby ochránila dodržování principů práva ve všech zemích sedmadvacítky. Připomíná to Brežněvovu doktrínu o omezené suverenitě socialistických států, která ospravedlňovala zasahování, včetně okupace států. Francouzský ministr pro evropské záležitosti Clément Beaune hovořil o sankcích proti Polsku a lucemburský ministr zahraničí Jean Asselborn prohlásil, že Polsko si zahrává s ohněm.

Jde o dvojí metr vůči západním a východním členům Evropské unie. Prioritu vlastní ústavy nad evropským právem konstatoval i německý Spolkový ústavní soud. Naposledy se postavil v roce 2020 proti nákupu evropských dluhopisů německou Spolkovou bankou. Nebál se vzepřít evropskému právu a nadřadil ochranu německé ekonomiky, což je podstatná část svrchovanosti každého státu. Brusel kolem toho chodil po špičkách. Když něco řeknou Němci, je to v Bruselu posuzováno jinak, než když to řeknou Poláci. Co je dovoleno německému ústavnímu soudu, není dovoleno polskému. Odpor německého soudu překonal až Spolkový sněm, když odhlasoval, že obrovské utrácení peněz na dluh Bruselem je pryč přiměřené.

Přednost ústavy před evropským právem deklaroval i náš Ústavní soud. V nálezu, který se týkal Lisabonské smlouvy, v roce 2008 uvedl: „v případě jasného konfliktu mezi domácí ústavou a evropským právem, který nelze zhojit žádnou rozumnou interpretací, musí mít ústavní pořádek České republiky, zejména jeho materiální ohnisko, přednost“. Roku 2012 se Ústavní soud postavil proti nadřazování rozhodnutí Soudního dvora

EU nad naše ústavní předpisy v souvislosti s důchody z dob Československa vyplácenými Slovenskem našim občanům, kdy Ústavní soud označil jednání Soudního dvora EU za „exces unijního orgánu“ a uvedl, že nerespektuje evropské dějiny.

Přednost ústavy před evropským právem deklaroval i náš Ústavní soud.

Na jednom území může být jen jedna svrchovaná moc. Státy mohou přenést své pravomoci na mezinárodní orgán, ale jen ty, které výslovně označí v mezinárodních smlouvách. Ale v Bruselu si přisvojují nové pravomoci a zasahují do oblastí, které na ně nebyly přeneseny, s odvoláním na fráze o společných hodnotách. Bylo jen otázkou času, kdy se proti tomu některý členský stát postaví. I my se musíme vyjádřit, zda jsme svrchovaný stát, kde panuje naše ústava, nebo jsme jen gubernií, jejíž ústava je až za poslední evropskou směrnicí.

Publikováno v deníku MF Dnes, 16. října 2021

Má smysl ještě dnes připomínat kupónovou privatizaci?

Václav Klaus

Blíží se jedno z výročí kupónové privatizace, tohoto zcela mimořádného, v rámci celé lidské historie nikde jinde neuskutečněného pokusu umožnit rychlý přechod z centrálně plánované, na státním vlastnictví založené zcela nefunkční ekonomiky k ekonomice tržní, opírající se o soukromé vlastnictví. Nahromaděných dezinterpretací tohoto originálního, námi vymyšleného, od nikoho neopsaného procesu je mnoho a pravda je proto zcela zadupána do země. Je nás také stále méně, kdo o tom může po třech desetiletích ještě něco smysluplného říci. Ani to ale není to nejhorší – nejvíce ze všeho chybí ochota naslouchat. Ta je vzácným zbožím.

Proti kupónové privatizaci je veden nepřetržitý politický (a ideologický) útok těch, kteří skutečný trh nikdy – na počátku 90. let, ale ani teď – nechtěli.

Odborná ekonomie žije jinými tématy. Tehdy „nestíhala“, musela být obehita, zareagovala na společenskou poptávku nebyla při

rychlé změně poměrů připravena. V učebnicích to proto popsáno nebylo, vážná debata o tomto tématu fakticky neexistuje. Proti kupónové privatizaci je veden nepřetržitý politický (a ideologický) útok těch, kteří skutečný trh nikdy – na počátku 90. let, ale ani teď – nechtěli a kteří to tehdy zakrývali útokem na kupónovou privatizaci. Dnešní vítězné tažení levice u nás, v Evropě a na celém Západě vede k tomu, že se zájem o pravdu o těchto věcech zcela ztrácí. Nad trhem vítězí zeleno a sociálně, a ty pravdu nehledají.

Nad trhem vítězí zeleno a sociálně, a ty pravdu nehledají.

Realita komunismu je navíc už dávno zapomenuta (a stále šířenými dezinformacemi zcela karikována), už jen menšina lidí zažila komunismus v dostatečně dospělém věku. Vzpomínám, že jsem někdy v roce 1990 nebo 1991 řekl jednomu známému ze Západu, že v okruhu jednoho kilometru od našeho bytu na pražském Proseku, kde jsme tehdy večereli, není jeden jediný soukromý obchod, restaurace, kadeřnictví, prádelna, autoopravna, atd. To se dnes zdá být nepředstavitelné.

Rychle se to však tehdy změnilo. Vyžadovalo to nejen spontánní vznik soukromého vlastnictví „na zelené louce“, ale i orga-

nizovanou privatizaci. Ta byla průlomem. Nechtěla ji nejen postkomunistická levice, ale ani disidentská intelektuální elita a svět umělců a novinářů, ani komunističtí „kapitáni“ našeho průmyslu. Proto hluboký ideový střet tehdy, ale i nyní.

Privatizace na počátku 90. let nebyla privatizací ojedinělých firem ve vlastnictví státu, ale privatizací ekonomiky jako celku, což byl historicky neznámý úkol.

Klíčová byla rychlost. Neprivatizace (a tzv. předprivatizační agonie) byla strašlivě nákladná – měřeno ekonomickým pádem a stagnací. „Náklady“ tohoto typu byly mnohonásobně větší a hrozivější než jakékoli privatizační problémy (nehody, chyby či dokonce krádeže), což mediální svět nechtěl a nechce pochopit. Malá privatizace (malých či středně velkých firem) byla proveditelná standardními metodami, privatizace větších a velkých firem by byla nesmírně pomalá (a brzdila ji hrozba obviňování z politicky nepřijatelného „výprodeje“ rodinného stříbra, jak se tehdy říkalo, do ciziny, zejména do Německa a Rakouska). Musel proto přijít nestandardní krok. Tím se stala kupónová privatizace, i když jejím prostřednictvím byla privatizována jen jedna čtvrtina ekonomiky, což

je dodnes nepochopeno. Nevím, zda záměrně.

Podrobně o tom píšu ve své učebnici pro VŠE „Transformace v ČR: Cesta ke svobodě a prosperitě“ (nakladatelství Oeconomica, Praha, červen 2021). Zde proto jen pár klíčových tezí – nikoli o technice kuponové privatizace, ale o jejích předpokladech:

– privatizace na počátku 90. let nebyla privatizací ojedinělých firem ve vlastnictví státu, ale privatizací ekonomiky jako celku, což byl historicky neznámý úkol;

Nedorozumění stále způsobuje neodlišování vlastní privatizace od následného procesu, kdy noví vlastníci dobře či méně dobře zvládali řízení privatizovaných podniků.

– nemohlo nám jít o maximalizaci privatizačních výnosů pro stát, nechtěli jsme znovu obrovské množství finančních prostředků našich spoluobčanů převést do rukou státu, který je – jak se ukázalo za komunismu – používat neumí. Chtěli jsme nalézt první soukromé vlastníky, chtěli jsme touto cestou vyrobit první kapitalisty;

– velmi silně jsme cítili povinnost v privatizaci zajistit maximální možnou účast co největšího počtu občanů naší země, které všechny komunismus tragicky poškodil;

– kuponová privatizace vtáhla do procesu privatizace miliony našich spoluobčanů, kteří na ní neprodělali, naopak, vydělali všichni (technické detaily v citované knize kolem str. 50);

– privatizace musela být provedena i bez existence domácího kapitálu, který u nás tehdy neexistoval. Proto musely být firmy privatizovány za „nízkou, více méně symbolickou cenu“, za tzv. kupóny;

Nemohlo nám jít o maximalizaci privatizačních výnosů pro stát, nechtěli jsme znovu obrovské množství finančních prostředků našich spoluobčanů převést do rukou státu.

– na rozdíl od stále opakovaných nepravd, v této době si u nás nepodávali dveře renomovaní zahraniční zájemci o tisíce našich firem (ti byli jen pro nemnoho vybraných českých podniků typu mladoboleslavské Škody);

– nedorozumění stále způsobuje neodlišování vlastní privatizace od následného procesu, kdy noví vlastníci dobře či méně dobře zvládali řízení privatizovaných podniků. Neúspěšnost každého nového vlastníka je připisována privatizaci, zapomíná se, že privatizované podniky byly komunismem ne-

smírně poškozeny, a že v nových cenových podmínkách některé nutně musely skončit.

Kupónová privatizace byla středovým bodem pokusu o tzv. českou cestu privatizace, o vyhnutí se nebezpečí předat prakticky zadarmo kontrolu nad významnou částí české ekonomiky (a bankovníctví) do zahraničních rukou. Toto předání uskutečnila až netransformační vláda Miloše Zemana po roce 1998 a vlády následující. Důsledkem je dnešní rozsáhlé odplyvání dividend zahraničních bank a firem do ciziny. Proto se nekoná (resp. koná jen pomalu) zavírání příjmových nůžek vůči západní Evropě, i když česká ekonomika v HDP na hlavu předstihla už řadu zemí bývalé EU (včetně Španělska) a blíží se Itálii a Francii. Z České republiky touto formou odchází nejvíce ze všech postkomunistických zemí (a protože jsme nejbohatší postkomunistickou zemí, dostáváme také nejméně eurodotací).

Kupónová privatizace byla středovým bodem pokusu o tzv. českou cestu privatizace, o vyhnutí se nebezpečí předat prakticky zadarmo kontrolu nad významnou částí české ekonomiky (a bankovníctví) do zahraničních rukou.

Kupónová privatizace byla významnou složkou transformačního procesu české ekonomiky a výrazně zasáhla do společenských poměrů i do celkové transformace české společnosti. Uspěla, ale byla svými odpůrci významně poškozena. Byli to hlavně

– ti, kteří nechtěli a nechťejí trh (dnešní Piráti, Zelení a Maláčové);

– ti, kteří prohráli počátek 90. let, byli proto v éře transformace mimo vládu a šlo jim více o boj s politickou konkurencí než o naši zemi;

– ti, kteří v privatizačním procesu nezvítězili, protože jejich privatizační projekty neuspěly;

– zahraniční investoři, kterým kuponová privatizace zmařila snadné a rychlé zisky

a kteří ji proto záměrně diskreditovali (včetně části naší emigrace, jejímž prototypem byl a je Bakala a jemu podobní);

– bývalé komunistické managementy, kterým jsme tím odepřeli tzv. tichou, sponzátní privatizaci do vlastních – tehdy velmi zvýhodněných – rukou;

– aktivističní zájemci o maximální neúspěch „Klausovy“ transformace, kteří měli pocit, že jim Klaus „ukradl“ jejich sametovou revoluci, kterou považovali za své vlastnictví.

Kupónová privatizace nebyla jen o ekonomice, ač ekonomicky nevyhnutelný úkol její privatizace byl jejím základem (a hlavním smyslem). Dotkla se mnoha zájmů, velmi hmatatelných. Jako po každé válce či fundamentální změně politického, ekonomického či společenského systému se zrodili noví vítězové. Neřekl bych, že vznikli noví poražení, ale nahlas začali křičet nesmírně závistiví nevítežové. Jako obvykle vyhráli ti schopnější (i všehoschopnější), rychlejší, ale i pracovitější, nápaditější, odvážnější, více riskující, někdy prostě jen šťastnější. Často i méně líní, méně se flákačící. Takoví lidé vždy dělají dějiny, dělali i kuponovou privatizaci.

Jako obvykle vyhráli ti schopnější (i všehoschopnější), rychlejší, ale i pracovitější, nápaditější, odvážnější, více riskující, někdy prostě jen šťastnější.

Inspirací ke kuponové privatizaci bylo více, ale klíčem ke všemu byl pragmatický postoj skupinky lidí kolem mne na mém ministerstvu financí v roce 1990, která to všechno vymyslela a provedla. Zmínit musím zejména Dušana Třísku, přínos dalších byl až v druhé řadě. Úspěch by se nemohl dostavit bez politického prosazení této ideje, což mi pomohla udělat „stará dobrá“ ODS, která tehdy ještě byla pravici a nehledala spolupráci s Piráty, Zelenými a o generaci dřívějšími Maláčovými.

Publikováno v měsíčníku Xantypa, říjen 2021

Předplatné IVK

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz